

**МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ТА КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ
ОНКОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

Інформацію надано Центром медичної статистики МОЗ України на основі даних державної звітності

В 2009 році в Україні функціонував 41 онкологічний диспансер, 1 міська онкологічна лікарня в м. Києві, 1 міська онкологічна лікарня в м. Дрогобичі Львівської області, 741 онкологічне відділення та кабінетів. В загальній лікувальній мережі зареєстровано 2 287 оглядових кабінетів (див. **Табл. М1, М2**).

Кількість онкологічних ліжок в закладах системи МОЗ України – 9 777, радіологічних і рентгенологічних ліжок - 2674; забезпеченість - 2,7 та 0,6 на 10 тис. населення відповідно; онкологічних та радіологічних ліжок загалом – 12 521 або 2,7 на 10 тисяч населення (**Табл. М1, М3**). Лікування онкологічних хворих в 2009 році здійснювалося на 12 521 ліжках, при цьому забезпеченість на 10 тис. населення складала 2,7 (**Табл. М4**). Ліжковий фонд для лікування онкологічних хворих порівняно з 2008 роком збільшився на 40 ліжок, або на 0,3 % за рахунок Закарпатської та Сумської областей; в Луганській області відбулось скорочення кількості ліжок.

Показник забезпеченості ліжками для лікування онкологічних хворих на 1 тис. захворівших в 2009 р., порівняно з 2008 роком, зріс у 14 регіонах з 27, а в цілому по Україні забезпеченість ліжками на 1 тис. захворівших збільшилася на 0,6 у порівнянні з 2008 р., проте залишається низькою в Київській та Харківській областях.

В онкологічних диспансерах було розгорнуто 9 977 ліжок, в т.ч.: 7365 онкологічних для дорослих, 30 онкологічних для дітей, 2258 радіологічних та 324 гематологічних (**Табл. М5**).

Середня чисельність днів зайнятості онкологічного ліжка становила в Україні в середньому 342,5 днів (**Табл. М6**). З незначним перевантаженням працювали ліжка в Кіровоградській, Тернопільській областях та м. Київ. Недостатнє завантаження онкологічних ліжок спостерігається в усіх інших регіонах, найзначніше - в Закарпатській обл. (278,6) та в м. Севастополь (293,8).

Середня тривалість перебування хворих на онкологічному ліжку складала 12,5 днів. Найменший термін спостерігався у Волинській області (9,9) та Харківській області (9,3). Найбільший - в АР Крим та Миколаївській області (понад 15 днів).

Показник летальності на онкологічних ліжках в Україні в середньому – 0,9%; вищим від середнього він є в АР Крим (2,0%), Донецькій (1,6%), Луганській (1,3%) областях та містах Київ (1,6%) і Севастополь (3,9%).

В 2009 році в системі онкологічної служби України працювало 1927 лікарів-онкологів, або 0,42 на 10 тис. населення (**Табл. М7**). Цей показник був вищий за середній у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Львівській, Полтавській, Тернопільській та Чернівецькій областях та в м. Києві.

В 2009 році із загальної кількості онкологів пройшли атестацію 69,2 %, при цьому вищу та першу категорію мають 1049 лікарів, або 78,7% атестованих (**Табл. М8**). Найменша частка лікарів, атестованих за вищою та першою категорією, була у Кіровоградській (57,6%) та Харківській (51,9%) областях, а найбільша - у Миколаївській (96,0%), Херсонській (84,0%) та Чернівецькій (77,8%) областях та м. Севастополь (90,0 %).

Ендоскопічна служба була представлена 1077 ендоскопічними відділеннями та кабінетами (**Табл. М9**). Вони були обладнані 3056 апаратами, з яких діяли 1779 фіброгастроскопів, 470 фібробронхоскопів, 545 фіброколоноскопів. Найбільшу питому вагу серед ендоскопічних досліджень складала гастроскопія (1159) – 83,1% всіх досліджень, далі – бронхоскопія (108) – 7,7%, і колоноскопія (86) – 6,2%.

Середнє навантаження на один гастроскоп складало 806 досліджень, на один бронхоскоп - 284 і на один колоноскоп - 196 дослідження на рік. В регіонах ці показники значно відрізняються. Навантаження на один гастроскоп у Чернівецькій області складає 1379 дослідження, а в Запорізькій – 560, на один бронхоскоп - коливається від 105 досліджень у Волинській області до 571 - у м. Севастополь, на один колоноскоп – від 114 досліджень у Запорізькій до 397 в Херсонській області. Такі різні показники свідчать про недостатнє використання апаратури в ряді регіонів.

В 2009 р. один лікар-ендоскопіст в середньому в Україні виконував 1417 досліджень на рік, в тому числі 1163 гастроскопії, 106 бронхоскопій, 84 колоноскопії. Навантаження на 1 лікаря-ендоскопіста в областях коливається від 1930 в Чернігівській до 873 в Запорізькій.

Дуже різною є також завантаженість мамографічних апаратів, яких в Україні в 2009 р. працювало 335 і на яких було виконано 414 751 дослідження (Табл.М10). Найбільше завантаження на один апарат було у Волинській, Кіровоградській, Черкаській областях та м. Київ. Найменше завантажені апарати в Запорізькій, Полтавській, Сумській, Тернопільській та Хмельницькій обл. У розрахунку на 10 тис. жіночого населення віком 15-100 років найменшими були показники в Запорізькій (35,8), Івано-Франківській (33,2) та Тернопільській (33,1) областях. Надзвичайно великою є їхня різниця з найбільшими показниками - у м. Севастополь - 630,3, у Кіровоградській, Херсонській, Черкаській, Чернівецькій обл. - 420,9 - 489,7. Як бачимо, існують значні резерви в покращанні діагностики злоякісних новоутворень при раціональному використанні діагностичної апаратури.

В 2009 році в Україні було зареєстровано 57 цитологічних лабораторій, в яких було виконано 20854 893 цитологічних досліджень, що складає 4514.8 на 10 тисяч населення. Як і раніше, в Житомирській, Сумській, Херсонській, Чернівецькій та Чернігівській областях цитологічні лабораторії відсутні (Табл. М11).

Суттєво збільшилася кількість цитологічних досліджень - на 50% у Одеській області, а знизилася - на 7-10% у Закарпатській, Хмельницькій та Чернігівській областях. Тобто можливості цитологічного скринінгу використовуються недостатньо, що особливо важливо при діагностиці раку жіночих статевих органів.

Таким чином, матеріально-технічна база онкологічної служби в 2009 році в цілому по Україні дещо поліпшилась. Проте, в ряді регіонів вона, як і раніше, залишається на низькому рівні, що зменшує можливостей в наданні населенню спеціалізованої онкологічної допомоги.

Таблиця М1 - Мережа закладів охорони здоров'я України, в яких розміщені онкологічні та радіологічні ліжка, 2009 р.

Назва закладу	онкологічні		радіологічні	
	закладів	ліжок	закладів	ліжок
Всього	101	9777	53	2674
Національний інститут раку	1	504	1	56
Онкологічні диспансери	41	7365	41	2258
Обласні лікарні	4	165	3	40
Дитячі обласні лікарні	20	175	-	-
Харківський обласний центр урології та нефрології	1	60	1	20
Міські лікарні	20	766	5	130
Київська міська онкологічна лікарня	1	430	1	130
Дрогобицька міська онкологічна лікарня	1	60	-	-
Запорізька лікарня швидкої допомоги	-	-	1	40
Львівська лікарня швидкої допомоги	1	20	-	-
Полтавська міська дитяча лікарня	1	5	-	-
Центральні районні лікарні	10	227	-	-

Таблиця М2 - Кількість онкологічних відділень (кабінетів) та оглядових кабінетів в лікувально-профілактичних закладах України, 2009 р.

Адміністративні території	Онкологічні відділення	Оглядові кабінети
Україна	741	2 287
АР Крим	29	27
Вінницька обл.	33	41
Волинська обл.	22	25
Дніпропетровська обл.	49	244
Донецька обл.	47	158
Житомирська обл.	25	40
Закарпатська обл.	16	153
Запорізька обл.	36	79
Івано-Франківська обл.	21	40
Київська обл.	30	100
Кіровоградська обл.	20	121
Луганська обл.	37	59
Львівська обл.	29	198
Миколаївська обл.	24	41
Одеська обл.	50	63
Полтавська обл.	31	58
Рівненська обл.	18	24
Сумська обл.	19	91
Тернопільська обл.	21	21
Харківська обл.	44	136
Херсонська обл.	22	67
Хмельницька обл.	27	177
Черкаська обл.	24	125
Чернівецька обл.	16	16
Чернігівська обл.	27	142
м. Київ	24	38
м. Севастополь	0	3